

Együttműködési megállapodás az ukrainai felsőoktatásban tanuló magyar diákok tehetséggondozásának segítésére

1. Preambulum

Az Országos Tudományos Diákköri Tanács (OTDT) mint a magyarországi felsőoktatási tehetséggondozás legáltalánosabb formája, a tudományos diákköri tevékenység országos irányítója, és a Magyar Rektori Konferencia (MRK) mint a magyar felsőoktatási intézmények első számú képviselőinek szervezett fóruma, 2011. február 4-én együttműködési megállapodást írt alá Debrecenben az ukrainai magyar nyelvű felsőoktatási tehetséggondozás ernyőszervezetével, a Genius Jótékonyági Alapítvánnyal (GENIUS), és az Ungvári Nemzeti Egyetem Magyar Tannyelvű Humán- és Természettudományi Karával a szervezett intézményi keretek közt folyó tudományos diákköri tevékenység elősegítésére Ukrajnában.

Az OTDT Elnöksége 2016-ban, öt év elteltével, kezdeményezte az Együttműködési szerződés nyomán elért eredmények értékelését, és ez alapján 2016. július 4-én, Gödöllőn aláírásra került az egyezmény újabb öt évre szóló megújítása.

2022-ben az OTDT Elnöksége ismét kezdeményezte az egyezmény megújítását, ezzel is erősítve az egységes Kárpát-medencei felsőoktatási térség hatékony működését. A megújítás érdekében az OTDT képviselői az ukrainai partnerekkel közösen áttekintették a szándéknyilatkozatban rögzített vállalások megvalósulását, amelynek eredményeként a következő megállapítások születtek:

A 2010-ben kötött és 2016-ban megújított Együttműködési szerződés nyomán az ukrainai partnerek és a Tudományos Diákkörök Határok Nélkül (HTDK) programot 2013-ban elindító OTDT szorosán együttműködve, szakmai, szervezési és anyagi támogatást nyújtva

- ösztönözték az ukrainai felsőoktatási intézményeket, diákszervezeteket, hogy támogassák a diáktudományos tevékenységet. E munka eredményeként kibővült a tudományos diákköri tevékenység elősegítésében együttműködő ukrainai partnerek köre;
- elősegítették az OTDT tudományterületenkénti szakmai bizottságai és ukrainai szakemberek közti kapcsolatfelvételt, az ukrainai képzésekkel összhangban képviselőket és megfigyelőket delegáltak az OTDT 15 tudományterületi szakmai bizottságába;
- segítséget nyújtottak az intézményekben diáktudományos tevékenységet végző hallgatók, és őket segítő oktatók számára az OTDK és annak tudományterületi sajátosságainak megismeréséhez: előadó diákokat, zsűritagokat, megfigyelő tanárokat és megfigyelő diákokat küldtek 2013-ban összesen 17 főt a XXXI., 2015-ben összesen 38 főt a XXXII., 2017-ben összesen 33 főt a XXXIII, 2019-ben összesen 64 főt a XXXIV, 2021-ben összesen 123 főt a 35. OTDK-ra;
- biztosították az OTDK-ra nevezett ukrainai diákok, zsűritagok és megfigyelők konferencia-részvételének pénzügyi fedezetét (nevezési és részvételi díjak, utazási költség) és szervezési munkájukkal megkönnyítették mind a résztvevők, mind az OTDK-kat rendező intézmények munkáját.

2. A megállapodás célja

A jelen, 2022-ben megújított megállapodás célja, hogy az eddig elért eredményekre alapozva kereteket adjon a magyarországi és ukrajnai felek közötti együttműködésre a felsőoktatási tehetséggondozás hatékony segítésében, ezen belül különösen az, hogy:

2.1. az ukrajnai oktatók és kutatók számára folyamatos lehetőség legyen arra, hogy részleteiben megismerjék a magyarországi felsőoktatási intézményekben hét évtizedes hagyományok alapján szervezett, intézményi keretek között folyó tudományos diákköri (TDK) tevékenységet annak érdekében, hogy tapasztalataikat – saját hagyományaiknak megfelelően – saját felsőoktatási tehetséggondozásuk meglévő szervezeti kereteinek erősítésére, illetve amely területeken szükséges, e szervezeti keretek megteremtésére felhasználhassák;

2.2. az ukrajnai felsőoktatásban tanuló tehetséges magyar diákok további ösztönzést és lehetőséget kapjanak a kötelező tanulmányokat meghaladó, önkéntes tudományos és művészeti tevékenységek korai megkezdésére és ezen munkájuk sikeres, eredményt hozó befejezésére;

2.3. a Kárpátaljai Tudományos Diákköri Konferencia (KTDK) – hagyományainak és intézményi függetlenségének megőrzése mellett, az aláírókkal egyeztetve – a tanulmányi kötelezettségeket meghaladó, önkéntes ukrajnai tudományos és művészeti felsőoktatási diáktevékenység közös, előadásaiiban magyar nyelvű ukrajnai megmérettetési fóruma legyen, valamint, hogy a KTDK – az ott szereplő alap- és mesterképzésben résztvevő ukrajnai hallgatók legjobb munkáinak a magyarországi Országos Tudományos Diákköri Konferenciák (OTDK) rendszerébe való bekapcsolásával – hatékony hídként tudja szolgálni az ukrajnai és magyarországi diáktudományos kapcsolatokat.

2.4. a felsőoktatási intézményi diáktudományos műhelyek közötti, határon átnyúló, közvetlen szakmai kapcsolatok bővüljenek.

3. A szerződő felek

3.1. A magyarországi partnerek

A magyarországi felsőoktatás legszélesebb körű, a közvetlen diák-tanár együttműködésen alapuló tehetséggondozási formája a **tudományos diákkör** (TDK). A hét évtizedes hagyományú TDK-mozgalom nemzetközi összehasonlításban különlegesség, hungaricum, mert *szervezett formában* és sikeresen építi be a merev keretekkel jellemezhető poroszos hagyományú felsőoktatási rendszerbe a tutoriális hallgatói önképzést.

A TDK-mozgalom a teljes magyar felsőoktatás intézményrendszerét átszövi. A tudományos diákkörök az intézményi szervezeti és működési szabályzatok által is támogatottan vannak jelen az egyetemeken és főiskolákon.

A **Magyar Rektori Konferencia** (MRK), mint a magyar felsőoktatási intézmények első számú képviselőinek szervezett fóruma, rendszeresen figyelemmel kíséri a magyarországi felsőoktatási tehetséggondozás helyzetét. E célra működteti Tehetséggondozási Állandó Bizottságát is. Hasonló figyelmet szentel a határon túli magyar vonatkozású felsőoktatásnak, benne a tehetséggondozásnak. E célra működteti Határon Túli Felsőoktatási Intézmények Bizottságát is.

Az Országos Tudományos Diákköri Tanács (OTDT), a magyar Felsőoktatási Törvényben is nevesítetten, a magyarországi legszélesebb körű, hét évtizedes múltú, szervezett felsőoktatási tehetséggondozás, a tudományos diákköri tevékenység országos vezető szervezete.

Az OTDT – elvi irányító és az intézményekben folyó tevékenységet segítő munkája mellett – kétévenként, a mindenkori oktatási kormányzat és a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) fővédnökségével, megszervezi az intézményi (első forduló) konferenciák legjobbjai részére a magyar nyelvű Országos Tudományos Diákköri Konferenciát (OTDK). A 2021-ben rendezett 35. OTDK-n mintegy 13 ezer első forduló pályamunkából csaknem ötezer került bemutatásra és szakmai megvitatásra, közülük 15 dolgozat érkezett a KTDK-ról.

Az OTDT az elmúlt három évtizedben folyamatosan ösztönözte a határon túli magyar diákok és oktatók bekapcsolódását a szervezett tehetséggondozásba. Az OTDT e folyamat erősítése érdekében hozta létre 2013-ban a határon túli diákköri tevékenységet közvetlenül segítő HTDK programját.

A magyarországi tudományos diákköri tevékenységet szervezeten magukba foglaló felsőoktatási intézmények és az OTDT kifejezett szándéka a határon túli tudományos diákköri tevékenység további erősítése és támogatása.

3.2. Az ukrajnai partnerek

GENIUS Jótékonyági Alapítvány

A „GENIUS” Jótékonyági Alapítványt a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség (KMPSZ) a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolával közösen hozta létre. Az Alapítvány az esélyegyenlőség jegyében végez széleskörű tehetségkutató, tehetséggondozó Kárpátalja magyar anyanyelvű általános és középiskolásai, egyetemi, főiskolai hallgatói és fiatal kutatói körében.

A „GENIUS” Jótékonyági Alapítvány célja tehetségsegítő programok integrált rendszerének létrehozása, egyenlő hozzáférés biztosítása a tehetségsegítés területén, a tehetséges fiatalok társadalmi felelősség iránti figyelmének felkeltése, a tehetségsegítő személyek és szervezetek munkájának elismertetése. Az Alapítvány célja, hogy minél több lehetőséget kínáljon a tehetséges tanulóknak, hallgatóknak, kutatóknak ismereteik szélesítésére, készségeik fejlesztésére, segítse a kárpátaljai magyar értelmiségi réteg kinevelését, összefogja a tehetséggondozás iránt elkötelezett pedagógusokat, közös gondolkodásra, munkára ösztönözze őket.

Az Alapítvány két tehetséggondozó tanácsot működtet. A Kárpátaljai Tehetségsegítő Tanács feladatkörébe tartozik a kárpátaljai általános- és középiskolás korosztály tehetségazonosítása, felkarolása és tehetségfejlesztése. A felsőoktatásban résztvevőkkel, illetve a kárpátaljai fiatal kutatókkal a Kárpátaljai Felsőoktatási Tehetséggondozó Tanács foglalkozik. Ez utóbbi tanács szakmai irányításával szervezi az Alapítvány a Tudományos Diákköri Konferenciákat, és működteti a Zrínyi Ilona Szakkollégiumot.

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

A Rákóczi Főiskola alapítványi fenntartású, kárpátaljai székhelyű, államilag elismert, III. akkreditációs fokozatú ukrajnai felsőoktatási intézmény. A képzés beindításának éve 1994 volt, amikor az oktatás a Nyíregyházi Főiskola Speciális Képzéseként vette kezdetét (ekkor még nem rendelkezett önálló jogi státusszal). Önálló, hivatalosan bejegyzett, állami működési engedéllyel rendelkező felsőoktatási intézményként 1996 óta működik. 1996-tól Kárpátaljai Magyar Tanárképző Főiskola (KMTF) néven folytatott tanárképzést különböző szakokon és

szakpárokon. 2003-tól II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola néven struktúraváltás és profilbővítés eredményeképpen a tanárképzésen kívül eső szakterületeken is folynak nappali, levelező, nem akkreditált (magyarországi intézmények által ide kihelyezett) képzések, valamint különféle tanfolyamok.

A Főiskola öt anyaországi kihelyezett képzés képzőhelyeként is működik: a Corvinus Egyetem Kertészettudományi Kara kertészmérnöki, a Gödöllői Szent István Egyetem Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kara állattenyésztő mérnöki, a Nyíregyházi Főiskola Gazdasági és Társadalomtudományi Kara gazdálkodási és menedzsment, a Sárospataki Református Teológiai Akadémia katekéta–lelkipásztori munkatárs, a Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészettudományi Kara pedig mentálhigiénés segítő szakember szakos képzés indítását kezdeményezte a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola bázisán.

A Főiskola ukrán állami támogatásban nem részesül. Alapítója és fenntartója a Kárpátaljai Magyar Főiskoláért Alapítvány (KMFA). Szakmai ellenőrző szerve Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztériuma. Az intézmény fenntartásához szükséges anyagi támogatás jelentős hányadát a KMFA anyaországi forrásokból kapja, illetve azt pályázati úton egészíti ki.

Ukrajna Akkreditációs Bizottsága a Főiskola valamennyi szakát akkreditálta, és ezzel az intézmény olyan önálló magyar felsőoktatási képzőhellyé vált Magyarország határain kívül, amely államilag elismert, Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztériuma által jegyzett oklevelet adhat ki végzős hallgatói számára. A Főiskola egészen 2004-ig az egyetlen önálló, az adott állam által hivatalosan elismert magyar felsőoktatási intézmény volt Magyarország határain kívül.

Ungvári Nemzeti Egyetem Ukrán-Magyar Oktatási Tudományos Intézet

Az Ukrán-Magyar Oktatási Tudományos Intézetben magyar nyelv és irodalom, történelem, fizika és matematika szakos tanárképzés folyik. Minden tanszéken van aspirantúra, azaz doktori képzés. Az Intézet diákjai BSc (alap) és MSc (mester) képzésekben részesülnek. A hallgatók az elméleti szaktantárgyakon kívül különböző szakkollégiumokat és szakszemináriumokat hallgatnak. Az Ungvári Nemzeti Egyetem minden fakultása, így a magyar kar is a bolognai rendszer szerint, kredit-modul rendszerben dolgozik. A hallgatók évfolyam- és szakdolgozatokat, mester fokozatú diplomamunkákat írnak. Részt vesznek a tanszékek hallgatói önkormányzati munkájában, tudományos előadásokat tartanak a tudományos diákköri konferenciákon.

Az Intézet (korábban: Magyar Tannyelvű Humán- és Természettudományi Kar) megalapításától kezdve minden évben megrendezi a tudományos diákköri tevékenység bemutatására, értékelésére szolgáló tudományos diákköri konferenciát. E konferencia keretében négy szekcióban (magyar nyelv és irodalom, történelem, matematika, fizika) versenyeznek a hallgatók.

Az Intézet legjobb diákjai rendszeresen és eredményesen vesznek részt a Márton Áron Tehetséggondozó Szakkollégiumi Programban.

Az Intézet tudományos és helyszíni háttéréül szolgál a Kárpátaljai Magyar Diákok és Fiatal Kutatók Szövetsége (KMDFKSZ) által rendezett Scientia Denique Tudományos Konferenciának.

4. A szerződő felek konkrét vállalásai

4.1 A magyarországi partnerek vállalják, hogy

4.1.1. az OTDT HTDK programja segítségével

- rendszeres kapcsolatot tartanak a jelen együttműködési megállapodást aláíró, az ukrainai tudományos diákköri munkában intenzíven résztvevő intézményekkel, szervezetekkel
- a KTDK hagyományait tiszteletben tartva segítik annak szakmai munkáját: szükség esetén segítséget nyújtanak a zsűritagok, bírálók kiválasztásában
- segítik az ukrainai magyar oktatók és hallgatók részvételét az OTDK-kon
- segítik a tudományos diákköri munka megismertetését az Ukrainában nem magyar nyelven tanuló magyar anyanyelvű diákok és oktatóik körében
- szaknyelvi támogatást nyújtanak a tudományos diákköri munkát végző, szakterületüket nem magyarul tanuló, magyar anyanyelvű diákoknak
- az OTDK-ra történő nevezéshez szükséges adminisztrációs folyamatok lebonyolításának támogatásával továbbra is elősegítik a KTDK-ról az OTDK-ra javasolt ukrainai hallgatók sikeres OTDK-részvételét

4.1.2. az OTDT állandó meghívottjainak körét bővítik egy, a jelen együttműködési megállapodást aláíró szervezetek képviselői által delegált ukrainai taggal

4.1.3. az OTDK-n résztvevő ukrainai diákokat és oktatókat intézményük szerint tartják nyilván, statisztikáikban, kimutatásaikban intézményi szinten szerepeltetik

4.2. Az ukrainai partnerek vállalják, hogy

4.2.1. továbbra is segítik az ukrainai intézményekben tanuló magyar anyanyelvű diákokat és oktatóikat a tudományos diákköri munka és ennek tudományterületi sajátosságai megismerésében

4.2.2. igyekeznek a diáktudományos munkába nem magyarul tanuló, magyar anyanyelvű diákokat is minél szélesebb körben bevonni: ösztönzik az ukrainai intézményekben nem magyar nyelven tanuló hallgatókat diáktudományos tevékenység folytatására, illetve nem magyarul készített diáktudományos eredményeik magyar nyelvű bemutatására, ezáltal a diákok szaknyelvi korlátainak lebontására

4.2.3. a KTDK-k folyamatos, kiszámítható megrendezésével továbbra is biztosítják, hogy az ukrainai intézményi műhelyekben folyamatosan végzett tehetséggondozó munka eredményei intézményközi, éves országos fórumot is kapjanak

4.2.4. a KTDK-ról a legkiválóbb, tudományosan vagy művészetileg megfelelő szintű eredményt elért, az ukrainai felsőoktatásban alap- vagy mesterszakon tanuló diákok munkáit, függetlenül a konferencián kiadott helyezésektől, delegálják az OTDK-ra

4.2.5. belső konzultációt folytatnak a diákköri tevékenység társadalmi elismertsége, konkrétan egy motivációs rendszer kidolgozása érdekében, hogy a tudományos diákköri munka a jelenleginél erőteljesebben épüljön be a diákok és oktatóik ösztöndíjazási, jutalmazási kritériumai közé

4.2.6. a jelen együttműködési megállapodást aláírók által kijelölt képviselőjükön keresztül folyamatosan kapcsolatot tartanak az OTDT-vel.

4.3. Az aláírók közösen vállalják, hogy

4.3.1. ösztönzik az ukrainai felsőoktatási tehetséggondozás további szereplőit, hogy az együttműködési megállapodást felsőoktatási intézményként csatlakozásukkal, egyéb intézményként támogató nyilatkozatukkal erősítsék. A csatlakozásra és támogatásra a jelen együttműködési megállapodás aláírását követően is lehetőség nyílik

4.3.2. ösztönzik a felsőoktatási diáktudományos műhelyek közötti, határon átnyúló közvetlen szakmai kapcsolatok bővítését, közös kutatások, közös diáktudományos konferenciák szervezését, diákok és oktatók kölcsönös meghívását

4.3.3. továbbra is keresik azokat az anyagi forrásokat, amelyek segítségével a magyarországi és ukrainai partnerek együttműködése, a vállalások teljesítése hosszú távon, kiszámíthatóan biztosítható, különös tekintettel a KTDK-k megszervezésére és az OTDK-kon résztvevő ukrainai diákok és oktatók konferencia-részvételét biztosító anyagi fedezet megteremtésére
4.3.4. a jelen megállapodásban foglaltak teljesülését a fentebb leírt kapcsolatrendszerük segítségével folyamatosan figyelemmel kísérik. A megállapodás eredményeit öt év elmúltával megvizsgálják, közösen értékelik, és ez alapján a megállapodást megújítják.

Nagyvárad, 2022. szeptember 30.

Váradi Natália
igazgató
GENIUS Jótékonyági Alapítvány

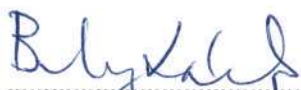

Weiszbürg Tamás
elnök
Országos Tudományos Diákköri Tanács

Orosz Ildikó
elnök
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar
Főiskola

Cserniczkó István
rektor

Borhy László
elnök
Magyar Rektori Konferencia

Spenik Sándor
igazgató
Ungvári Nemzeti Egyetem
Ukrán-Magyar Oktatási Tudományos Intézet

Szendrő Péter
elnök
MRK Tehetséggondozó Állandó Bizottság